

MIOCÉNNÉ BIOTOPY KRAJINY: SPOLOČENSTVO VODNÉ A MOČIARNE

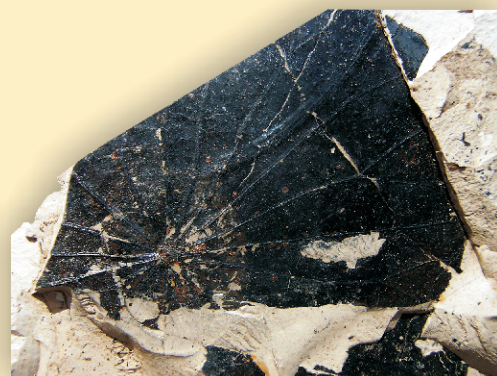
Popri lesoch a stepných oblastiach boli pre miocén charakteristické močiare, v ktorých sa tvorili bohaté ložiská rašeliny a z nich hnedé uhlie. Rašelina sa mohla hromadiť len pokiaľ bola v zóne trvalo udržiavaná vodná hladina na úrovni terénu alebo tesne nad ním, aby uložená fyto géna masa nepodľahla oxidácii, t. j. rozkladu na anorganickú hmotu. O dostatok vody v panve sa postarali prítoky vôd a aj poklesávajúce dno bazéna. Hnedouhoľné močiare mali rozličné podoby – bylinný, krovinný, lesný.

Fosilný plod ježohlava (*Sparganium* sp.)
Baňa Cigelf.

V plytkých vodách bližšie k pobrežiu rástli vysoké porasty *pálok* (*Typha*) a *ježohlavov* (*Sparganium*). K bežným druhom mokrad'ových rastlín s pevnými stonkami a hrubými listami ďalej patrili šachorovité *ostrice* z čeľade *Cyperaceae* a lipnicovité *trávy* z čeľade *Poaceae*. Vyššie uvedení zástupcovia tráv a ostríc, vyskytujúci sa na planéte už od konca druhohôr, sú dodnes kozmopolitnými rastlinami rozšírenými po celom svete. Rastú od nížin až do horských pásem v naplavených zónach v stojacej alebo mierne tečúcej vode, na mokrad'ových lúkach, v slatinách bohatých na živiny, na stanovištiach s vysokou hladinou podzemnej vody, kde tvoria súvislé brehovú línie, ale za optimálnych podmienok dokážu zarásť i celú vodnú nádrž.

Bylinný až bylinno-krovinný močiar bez stromov bol typom, v ktorom vznikali tenšie vrstvy rašeliny. Darilo sa v ňom predovšetkým vysokým druhom ostríc, tráv a pálok. Močiar bol charakterizovaný otvorenou vodnou plochou. Vznikol v trvalo zamokrenej oblasti zarastaním jazera, poprípade pomalým zaplavovaním klesajúcich pôd. Vodná hladina bola poprerastaná papradím a plávajúcimi vodnými rastlinami zastúpenými *červenavcami* (*Potamogeton*), *nepukalkami* (*Salvinia*), *kotvicami* (*Trapa*), ale i *lotosmi* (*Nelumbium*). Miocénne lotosy majú dnes najbližších príbuzných v subtropoch až tropoch Ázie i Severnej Ameriky.

Fosilný list lotosa (*Nelumbium protospeciosum*)
Baňa Nováky.

Fosilný list vresny (*Myrica lignitum*), Baňa Cigelf.

Hustý porast jednoklíčnolistových bylín dopĺňali kroviny vždyzelených *vresien* (*Myrica*), ktoré boli bežnou zložkou uhl'otvornej vegetácie podobne ako trávy. Na tienistých miestach vytvárali húštiny opadavé rašelinné *vrbý* (*Salix varians*) i kríčkovití zástupcovia vyhynutého rodu *Byttneriophyllum*. Pravdepodobne tento tropický ker náročný na vlhkosť bol spoločne s vrbami a vresnami dôležitou súčasťou bylinno-krovinných močiarov podieľajúcich sa na tvorbe uhlia. Nízke vresny sú dnes známe z rôznych biotopov atlantickej časti severnej Ameriky.

Vegetácia mokradí tohto typu vyhovovala bezstavovcovým mäkkýšom, hlavne lastúrnikom a ulitníkom. Krajina s hojnosťou vodných plôch lákala množstvo avifauny, ktorá tu našla dostatok obživy a vynikajúce podmienky na hniezdenie.

Otázka: Ktoré krovité rastliny dopĺňali porasty tráv v bylinno-krovinných močiaroch?